

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔ - ๕/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๒

วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ มีเหตุยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๕๒ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ หากพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค จะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๕๔ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ มีเหตุยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๕๒ หรือไม่

จากคำร้องของผู้ร้องระบุว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี และรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ผู้ร้องได้รับรายงานการดำเนินงานของผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๕๐ แล้ว ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าเป็นรายงานการดำเนินงานที่ไม่ได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ผู้ร้องจึงแจ้งให้

ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการให้ถูกต้องแต่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องเป็นคดีนี้

ผู้ถูกร้องแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องได้ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อขอมติพรรคในการจัดการประชุมใหญ่ของพรรค แต่คณะกรรมการบริหารพรรคเห็นว่าสถานการณ์ทางการเมืองมีความผันผวนมาก จึงขอเลื่อนการจัดการประชุมใหญ่ไปก่อน ต่อมาผู้ถูกร้องแจ้งผู้ร้องว่าจะจัดการประชุมใหญ่ในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่ผู้ร้องได้ร้องเป็นคดีนี้แล้ว

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำแก้ข้อกล่าวหาตามที่รับกันฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องโดยมิได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคตามมาตรา ๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายใหม่ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงไม่ได้นำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคในรอบปี ๒๕๕๐ เข้าที่ประชุมใหญ่ แต่ตั้งใจจะดำเนินการให้เรียบร้อยในภายหลัง โดยเลื่อนประชุมไปเมื่อสถานการณ์การเมืองอยู่ในภาวะ ที่ปกติ เห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด เหตุที่อ้างว่าไม่สามารถจัด ประชุมใหญ่เพราะไม่รู้กฎหมาย และเมื่อผู้ร้องแจ้งให้กระทำให้ถูกต้องก็ยังไม่ดำเนินการโดยอ้างเหตุสถานการณ์บ้านเมืองยังไม่อาจรับฟังได้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินถูกต้องตามมาตรา ๘๒ หรือไม่ จากคำร้องของผู้ร้องระบุว่า ผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๐ ผู้ร้องตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจง และจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมภายในเวลาที่กำหนดรวม ๕ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องไม่ชี้แจงและไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงิน ส่วนผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เห็นว่าจากพยานหลักฐานของผู้ร้องมีเอกสารหลักฐานประกอบคำร้องครบถ้วนว่าผู้ถูกร้องได้กระทำตามคำร้องจริงจึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำการตามมาตรา ๘๒ ประกอบกับมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่ ๒ หากพรรคการเมืองผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๕๘ หรือไม่

เห็นว่า มาตรา ๕๗ บัญญัติบังคับไว้ว่าผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจงดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจงดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญ สั่งเป็นอย่างอื่นได้ ส่วนมาตรา ๕๘ นั้นบัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมืองตาม มาตรา ๘๒ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหาร พรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว มิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้า พรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้สั่งให้ยุบพรรคการเมือง เห็นว่าตามข้อบังคับพรรคพลังเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๖ ระบุถึง คณะกรรมการบริหารพรรคซึ่งมีไม่น้อยกว่าเจ็ดคนเป็นองค์กรหลักในการบริหารพรรค ดังนั้น การบริหารงานของพรรคก็จะขึ้นอยู่กับคณะกรรมการบริหารพรรคมิได้ขึ้นอยู่กับบุคคลใดคนหนึ่ง ส่วนข้อ ๕๕ ระบุว่าให้คณะกรรมการบริหารพรรครับผิดชอบการบริหารการเงินและบัญชีของพรรคให้ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยใน (๔) ระบุอีกว่าในส่วนที่พรรคได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ พรรคจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคในส่วนนี้ทุกรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป จากข้อบังคับของพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องดังกล่าว แสดงว่า การรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจะต้อง จัดทำโดยคณะกรรมการบริหารพรรคทุกคนการที่ผู้ถูกร้องมิได้แก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการไม่รายงานต่อผู้ร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และข้อบังคับของพรรคจึงถือได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองทุกคนมีส่วนร่วม ในการกระทำดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังเกษตรกรผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง ของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จะจงดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วม

ในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ
มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๕๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง
และกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง
ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๕๘

นายสุรยุทธ์ ภาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ